

Arviointikertomus vuodelta 2023

1. Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja arviointimenettely

Kunnanvaltuuston asettama tarkastuslautakunta vastaa hallinnon ja talouden tarkastuksen ja arvioinnin järjestämisestä sen mukaan kuin kuntalain 121 § ja 125 § sekä Pälkäneen kunnan hallintosäännön 88 § määräävät. Tarkastuslautakunnan tehtävät on lueteltu ja työsuunnitelma esitetty arviointisuunnitelmassa vuosille 2022-2025, joka on tuotu tiedoksi valtuustolle 31.1.2023 (4 §).

Lautakunnan kokoonpano on seuraava:

jäsen	varajäsen
Kankila Jyri, pj	Vaismaa Kalle
Ohtonen Raimo, vpj	Ahola Teemu
Aspila Taina	Aspila Miia
Linnainmaa Pekka	Lehto Kati
Manni Tessa	Lehtola Henri
Saarinen Katja	Tauranen Iinamaria
Salakka Veli-Matti	Rulja Matti

Lautakunta toimii yhteistyössä kunnan vastuullisen tilintarkastajan Mari Säynätjoen kanssa.

Lautakunta on seurannut eri toimialojen toimintaa arviointisuunnitelmaan kirjatun työnjaon mukaisesti:

elinvoimalautakunta Tessa Manni
sivistyslautakunta Pekka Linnainmaa ja Taina Aspila
tekninen lautakunta Raimo Ohtonen ja Veli-Matti Salakka
rakennus- ja ympäristöjaosto Katja Saarinen ja Jyri Kankila
sidonnaisuusilmoitukset Jyri Kankila

Lautakunta on antanut vuosittaisen tiedonannon sidonnaisuusilmoituksista valtuustolle 24.10.2023 (54 §).

Arvioitavan vuoden 2023 tilinpäätös toimintakertomuksineen on asiakirja, josta ilmenevien tietojen perusteella arviointi ensisijaisesti on suoritettu. Muita keskeisiä arvioinnin perustana olevia asiakirjoja ovat kunnan henkilöstökertomus vuodelta 2023 ja hyvinvointitilinpäätös vuodelta 2023. Kunnanhallitus on käsitellyt mainitut asiakirjat kokouksessaan 25.3.2024.

2. Tarkastuslautakunnan aiempien suositusten toteutuminen

Arviointikertomuksessa vuodelta 2022 tarkastuslautakunta nosti esille tarpeen antaa hallintosäännössä selkeä määräys valtuuston tilapäisen puheenjohtajan valintatavasta. Lautakunnan suosituksen mukainen muutos on tehty hallintosääntöön, joka hyväksyttiin valtuustossa 5.2.2024 ja astui voimaan 1.3.2024. Myös vuokralle antamista ja vuokralle ottamista koskevat toimivaltamääräykset on hallintosäännössä muokattu yksiselitteisiksi tarkastuslautakunnan suosituksen mukaisesti.

3. Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

3.1 Yleistä

Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen, osittainen toteutuminen tai toteutumatta jääminen on kattavasti kuvattu tilinpäätöksessä. Tässä arviointikertomuksessa ei toisteta niitä yksityiskohtaisesti vaan kommentoidaan eräitä huomionarvoisia kohteita.

3.2 Talousarvion toteutuminen

Talousarviossa tilivuoden 2023 arvioitiin muodostuvan 753 856 euroa ylijäämäiseksi. Tilinpäätös näyttää ylijäämää 1 764 110,61 euroa. Verotulot toteutuivat alkuperäistä talousarviota suurempina, vaikkakin jäivät muutetussa talousarviossa esitettyä arviota pienemmiksi. Ennakoitua suurempia tulolajeja olivat myös ulkoiset toimintatuotot, kuten myyntituotot ja rakennusten vuokrat. Tulevaa talouskehitystä arvioitaessa on syytä huomata, että myyntituotot ovat pääsääntöisesti kertaluonteisia ja että rakennusten vuokraamisesta saatavat tulot riippuvat voimakkaasti kunnan sote-kiinteistöjen tulevasta käytöstä.

Pälkäneen kunnan budjetointi osoittautui siis edellisvuosien tapaan varovaisen pessimistiseksi, eli tilinpäätös päättyi selvästi arvioitua positiivisemmaksi. Pitkällä aikavälillä kuntataloudessa tulee pyrkiä tasapainoon eikä ylijäämän tuottamiseen. Ylijäämän jatkuvaa kumuloitumista taseeseen ei kuitenkaan voi pitää moitittavana tilanteessa, jossa kunta on valmistelemassa kunnan kokoon nähden erittäin suurta investointia, uutta yhtenäiskoulurakennusta.

3.3 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Kunnanvaltuusto hyväksyi uuden kuntastrategian ”Pälkäne parasta aikaa 2030” 7.12.2021. Vuoden 2023 talousarvio oli ensimmäinen, jonka toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet laadittiin uuden kuntastrategian pohjalta.

Toiminnalliset tavoitteet on yleisesti ottaen saavutettu hyvin. Toteutumatta jääneitä tavoitteita ovat olleet esimerkiksi Kankaanmaan teollisuusalueen kaavoituksen eteneminen ja sähköisten ostolaskujen osuuden jääminen hieman tavoitetasostaan. Useiden toteutumattomien tai osittain toteutuneiden tavoitteiden kohdalla on kyse toiminnan vähäisestä viivästyisestä seuraavan toimintavuoden puolelle.

3.4. Investointien toteuma

Muutetussa talousarviossa investointien kokonaissumma (netto) oli 4 073 000 euroa. Investointien toteumaksi muodostui 2 960 125 euroa, jolloin investointien toteumaprosentiksi muodostui 72,7 prosenttia. Toteutumatta on jäänyt useita kunnan kiinteistöihin kohdistuvia kunnostus- ja parannustoimenpiteitä. Tarkastuslautakunta pyytää kunnanhallituksen näkemystä kysymykseen, onko kunnan organisaatiolla riittävä kyky toteuttaa tarpeellisia ja suunnitelmien mukaisia investointeja ja ovatko toimenpiteet tarpeen tuon kyvyn parantamiseksi.

3.5 Huomioita konsernitilinpäätöksestä

Kunnan vastuut ja riskit Pälkäneen Valokuitu Oy:lle myönnettyissä lainoissa, lainatakauksissa ja pääomasijoituksissa ovat merkittävät suhteessa kunnan talouden kokoon, mihin myös tilintarkastaja on kiinnittänyt huomiota. Kuntaomistajan tulee seurata yhtiön talouskehitystä tiiviisti ja pohtia omistajuutensa jatkuvuutta avoimesti.

4. Hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen

Pälkäneen nykyisessä kuntastrategiassa hyvinvointi on yksi kolmesta keskeisestä painopistealueesta. Strategiassa hyvinvoinnin kokonaisuus muodostuu kolmesta osatekijästä, jotka ovat

- 1) Kuntalaisten hyvinvointi, painopisteenä ennaltaehkäisy
- 2) Kuntalaisten hyvinvointia tukevien palveluiden kehittäminen eri ikäryhmät huomioiden
- 3) Henkilöstön jaksaminen ja hyvinvointi.

Hyvinvointi- ja terveystavoitteet sisältävä Pälkäneen kunnan laaja hyvinvointikertomus hyväksyttiin valtuustossa 13.12.2022 (60 §). Hyvinvointikertomus sisältää selvityksen väestön hyvinvoinnin kehityksestä valtuustokaudella 2017–2021 ja hyvinvointisuunnitelman kaudelle 2021–2025.

Hyvinvointityöryhmän (Hyte-ryhmä) puheenjohtajana on toiminut sivistysjohtaja. Hyvinvointityön koordinoinnista käytännössä vastaa hyvinvointikoordinaattori. Hyvinvointitilinpäätöksen on käsitellyt Hyte-ryhmä kokouksessaan 29.1.2024 ja kunnanhallitus kokouksessaan 25.3.2024.

Hyvinvointityöryhmä kerää tietoa väestön hyvinvoinnista kansallisista ja alueellisista tietopankeista, kuten Kouluterveyskyselystä ja THL:n ylläpitämän SotkaNet-järjestelmän tilastotietokannoista. Myönteisiä tietoja pälkäneläisten hyvinvoinnista olivat alhaisena edelleen pysynyt nuorisotyöttömyys ja koululaisten yleisesti ottaen kokema hyvä keskusteluyhteys aikuisten kanssa. Kielteinen kehityskulku taas oli nuorison mielenterveysongelmien ja päihteiden käytön lisääntyminen.

Kuntalaisten hyvinvointia lisääviä ja ennaltaehkäisevästi terveyttä edistäviä toimia ovat olleet lähiliikuntamahdollisuuksien parantuminen keskustaaajamassa Pakanrannan esteettömän reitin, Onkkaalantien remontin ja Syrjänharjun Pälkäne-portaiden valmistumisen myötä. Luonnon

hyvinvointivaikutusten hyödyntäminen on kunnassa edennyt, kun metsäeskarin lisäksi aloiti myös metsäykkösluokka.

Negatiivisena huomiona on todettava, että ennaltaehkäisevä työ, joka on kunnassa kehittynyt vauhdikkaasti, ei ole vielä riittävästi näkynyt Pirkanmaan hyvinvointialueen suunnitelmissa.

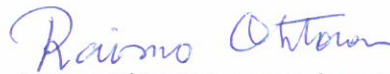
5. Muita huomioita

Esityslistojen ja pöytäkirjojen julkaisemisen tietojärjestelmän muututtua on luottamushenkilöille näkyvissä pöytäkirjoja aiempaa lyhyemmältä ajanjaksolta. Vaikka luottamushenkilöt voivat tietopyynnöillä saada tarvitsemansa pöytäkirjat käyttöön, tulisi luottamushenkilötyön sujuvoittamiseksi saada pöytäkirjat tarkasteltavaksi pidemmältä aikaväliltä ilman erillistä pyyntöä.

Pätkäneellä 5.6.2024



Jyri Kankila, puheenjohtaja



Raimo Ohtonen, varapuheenjohtaja



Taina Aspila

Pekka Linnainmaa



Tessa Manni



Katja Saarinen



Veli-Matti Salakka